

יציבות אוריינטציות לעבודה במעבר מהלימודים לעבודה

תרצה וילנר, יוליה ליפשיץ-ברזילר ואיתמר גתי
האוניברסיטה העברית בירושלים

הכינוס ה-20 של האגודה הישראלית לפסיכומטריקה
31 ינואר 2024, תל אביב

רקע

צורך הולך וגובר לסייע לאנשים למצוא משמעות בעבודתם במאה ה- 21

(Hirschi, 2018)

משמעות העבודה

- סוג המשמעות של העבודה (Rosso et al., 2010)
- אמונות, ערכים ועמדות כלפי עבודה (Roberson, 1990)
- הפונקציונליות של עבודה בחייו של הפרט (Roberson, 1990)

אוריינטציות עבודה

הדרכים בהן אנשים נותנים משמעות לעבודתם והפונקציונליות של העבודה

כאמצעי ליצירת משמעות (Bellah et al., 1985; Wrzesniewski et al., 1997)

רקע – המודל המורחב למשמעות העבודה

המודל המקורי למשמעות העבודה התייחס לשלוש אוריינטציות מרכזיות

(Bellah et al., 1985; Wrzesniewski et al., 1997)

קריירה

קידום והשפעה

פרנסה

תמורה כלכלית

ייעוד

ערך פרו-חברתי

המודל המורחב למשמעות העבודה הוסיף 2 אוריינטציות (Willner et al., 2020)

תעסוקה

אמצעי למילוי הזמן

שייכות חברתית

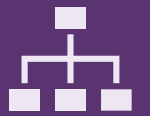
תחושת שייכות וקהילה

תיקוף המודל המורחב במחקרים קודמים

SMSR	RMSEA	CFI	
.06	.063	.90	מדגם מתלבטים (N=447)
.06	.062	.91	מדגם עובדים (N=506)

(Willner et al., 2020)

מבנה המודל תוקף בקרב מתלבטים ועובדים בישראל

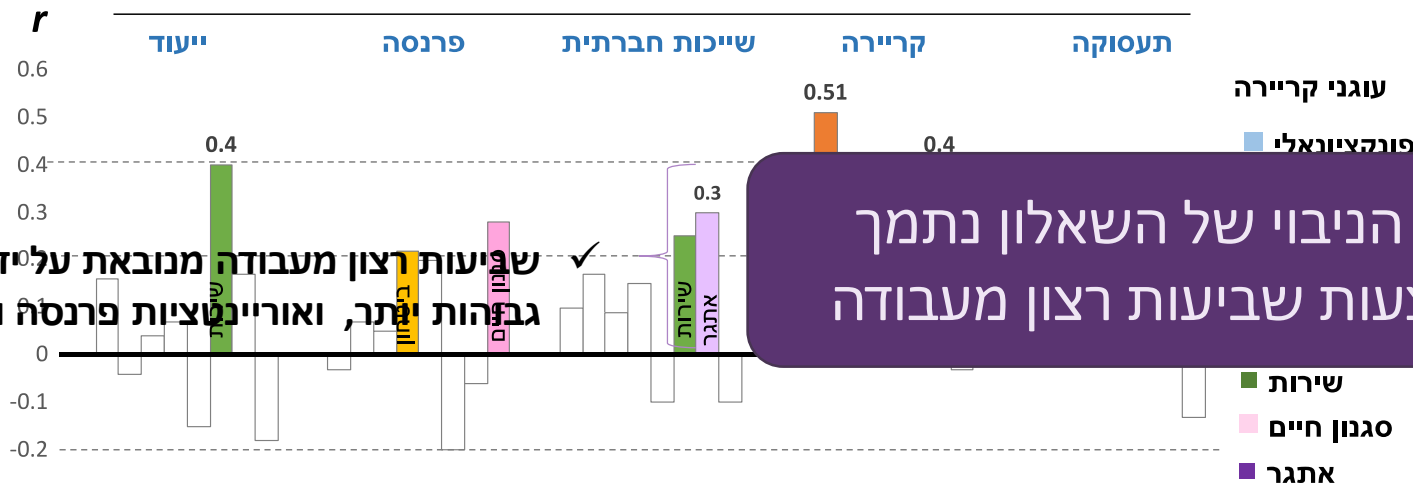

- ✓ קשר בינוני-גבוה בין אוריינטציית קריירה ועוגן כישורים ניהוליים, קשר בינוני בין אוריינטציית ייעוד ועוגן שירות
- ✓ אוריינטציית ייעוד גבוהה יותר בסביבה תעסוקתית חברתית ואילו אוריינטציית פרנסה גבוהה יותר בסביבה תעסוקתית קונבנציונאלית

תוקף המבנה של השאלון נתמך בהשוואה לעוגני קריירה (Schein, 1990) ולסביבות תעסוקתיות (הולנד, 1997)

(Willner et al., 2024)

- ✓ שפיעות רצון מעבודה מנובאת על ידי אוריינטציית ייעוד ושייכות חברתית גבוהות יותר, ואוריינטציית פרנסה ותעסוקה נמוכות יותר

תוקף הניבוי של השאלון נתמך באמצעות שביעות רצון מעבודה

(Willner et al., 2020; 2024)

המעבר מהלימודים לעבודה הוא מעבר הקריירה המשמעותי הראשון

➤ בעולם התעסוקה המשתנה מעברי קריירה נעשים לעיתים תכופות יותר (DeBell, 2006)

➤ המעבר מלימודים לעבודה מהווה מעבר משמעותי שניתן להיערך אליו (Fouad & Bynner, 2008)

➤ המעבר מלימודים לעבודה מהווה צעד קריטי בהשתלבות מוצלחת בעולם העבודה
(van der Horsta et al., 2021)

משמעות העבודה במעבר מלימודים לעבודה

מחקרים עדכניים הדגישו את חשיבות בחינת משמעות העבודה בקרב סטודנטים ואת השינויים במשמעות העבודה (Schabram et al., 2023)

אוריינטציית ייעוד תורמת לשביעות רצון במעבר מלימודים לעבודה (Zhang et al., 2022)

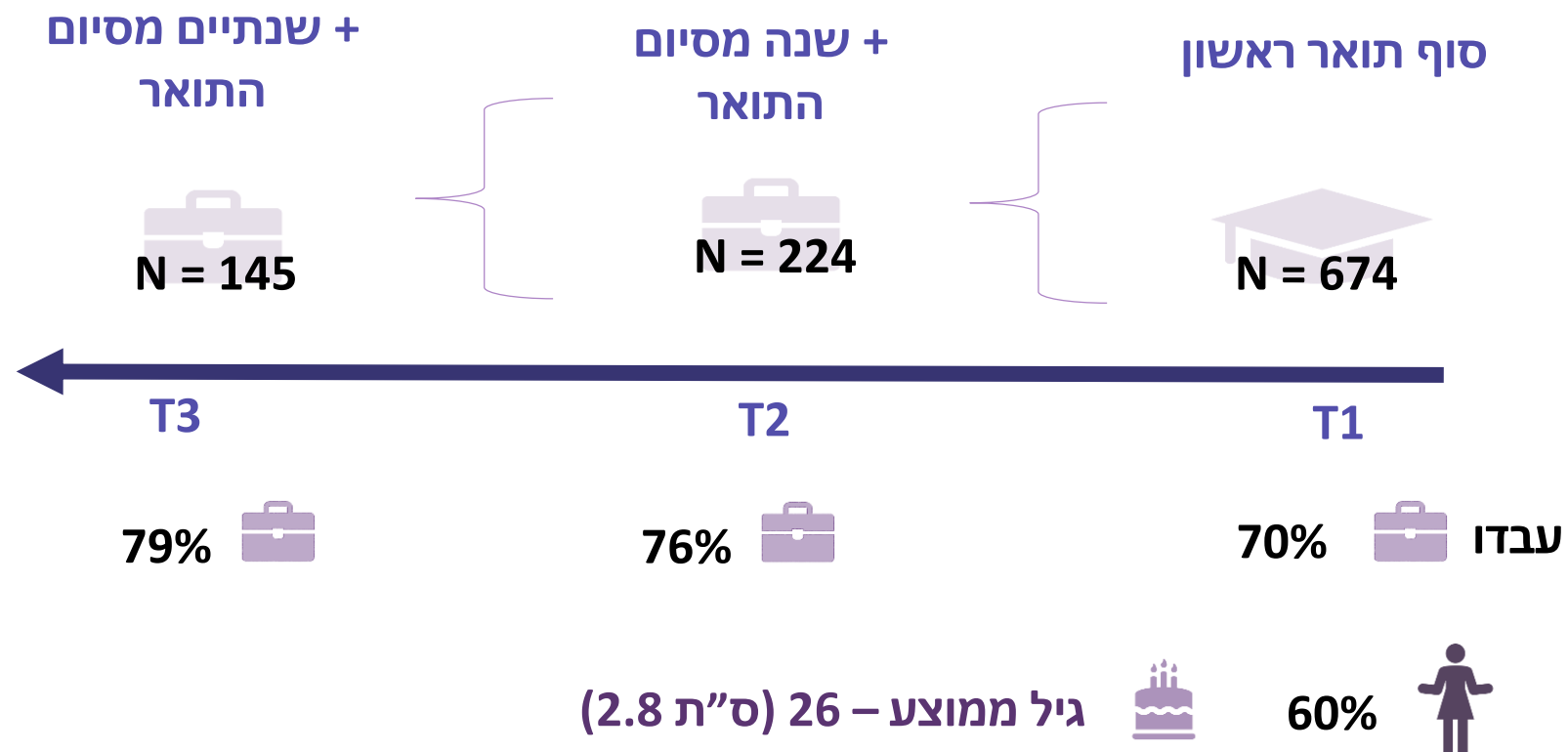
במעבר מלימודים לעבודה תחושת הייעוד יורדת למרבית האנשים (Zhang et al., 2021)

אין מחקרים שבחנו כיצד משמעות העבודה משתנה במעבר מלימודים לעבודה

מטרת המחקר

לבחון את השינויים ב-5 אוריינטציות העבודה במעבר מלימודים לעולם העבודה

שיטה: משתתפים והליך

סטודנטים מהאוניברסיטה העברית

שיטה: שאלון משמעות העבודה (WOQ; Willner et al., 2020)

25 פריטים – 5 פריטים לממד

"אני רואה את העבודה שלי כשליחות".

ייעוד

"אני עובד/ת בעיקר כדי להרוויח כסף על מנת לקיים את חיי מחוץ לעבודה".

פרנסה

"אני מצפה שאוכל להתקדם לעמדות גבוהות יותר במקומות העבודה שלי".

קריירה

"מקום העבודה הוא כמו משפחה עבורי".

שייכות חברתית

"אני עובד/ת כדי שיהיה לי מה לעשות במהלך היום".

תעסוקה

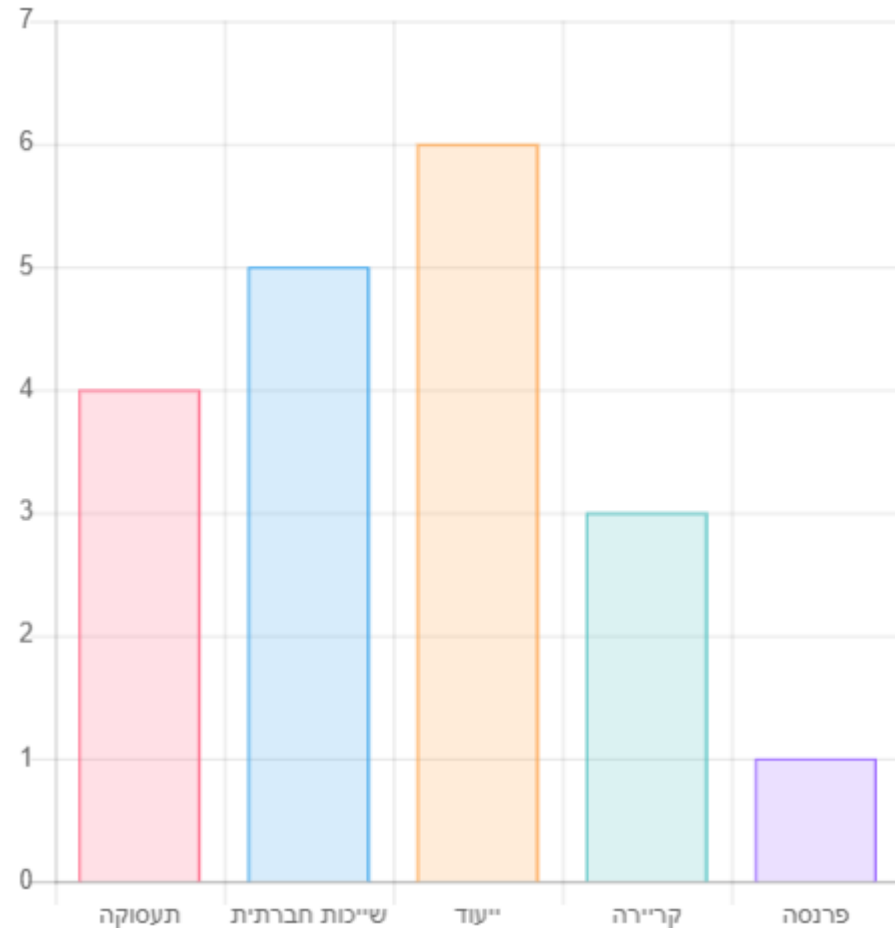
מהימנות הסולמות

מהימנות פנימית טובה $.72 \leq C\alpha \leq .88$

T3	T2	T1	
.84	.79	.76	ייעוד
.86	.87	.84	פרנסה
.83	.85	.88	קריירה
.72	.75	.78	שייכות חברתית
.82	.80	.81	תעסוקה

משוב לדוגמא

להלן הבולטות היחסית של המשמעויות השונות של העבודה עבורך כפי שבאו לידי ביטוי בתשובתך

המשמעות שמעניקים לעבודה חשובה כי היא משפיע על חיפוש מקום העבודה. כך למשל, ציון גבוה בסולם קריירה משקף שחשוב לך שתהיה לך אפשרות להתקדם בעבודתך ולכן שיקול זה ישמש קנה מידה חשוב בחיפוש אחרי עבודות רלוונטיות ובהמשך בהשוואה ביניהן.

פרנסה - אנשים הגבוהים בסולם זה מתייחסים למקום העבודה כאמצעי לסיפוק צרכים כלכליים, כמו פרנסה, ביטחון סוציאלי וכו'.

קריירה - אנשים הגבוהים בסולם זה מתייחסים לעבודה כערוץ לקידום והתפתחות מבחינה מקצועית, בתוך מקום העבודה.

ייעוד - אנשים הגבוהים בסולם זה מתייחסים לעבודה כייעוד ושליחות שהם מבצעים.

שייכות חברתית - אנשים הגבוהים בסולם זה מתייחסים לעבודה כמקור של שייכות ולקיימת חלק מקבוצה.

תעסוקה - אנשים הגבוהים בסולם זה מתייחסים לעבודה כאל פעילות המסייעת להעביר את הזמן ומאפשרת להם להיות עסוקים.

תוצאות: יציבות האוריינטציות

היציבות גבוהה יותר לאחר ההשתלבות בעבודה (r_{T2-T3}) לעומת המעבר מלימודים לעבודה (r_{T1-T2}) ב-3 מתוך 5 האוריינטציות

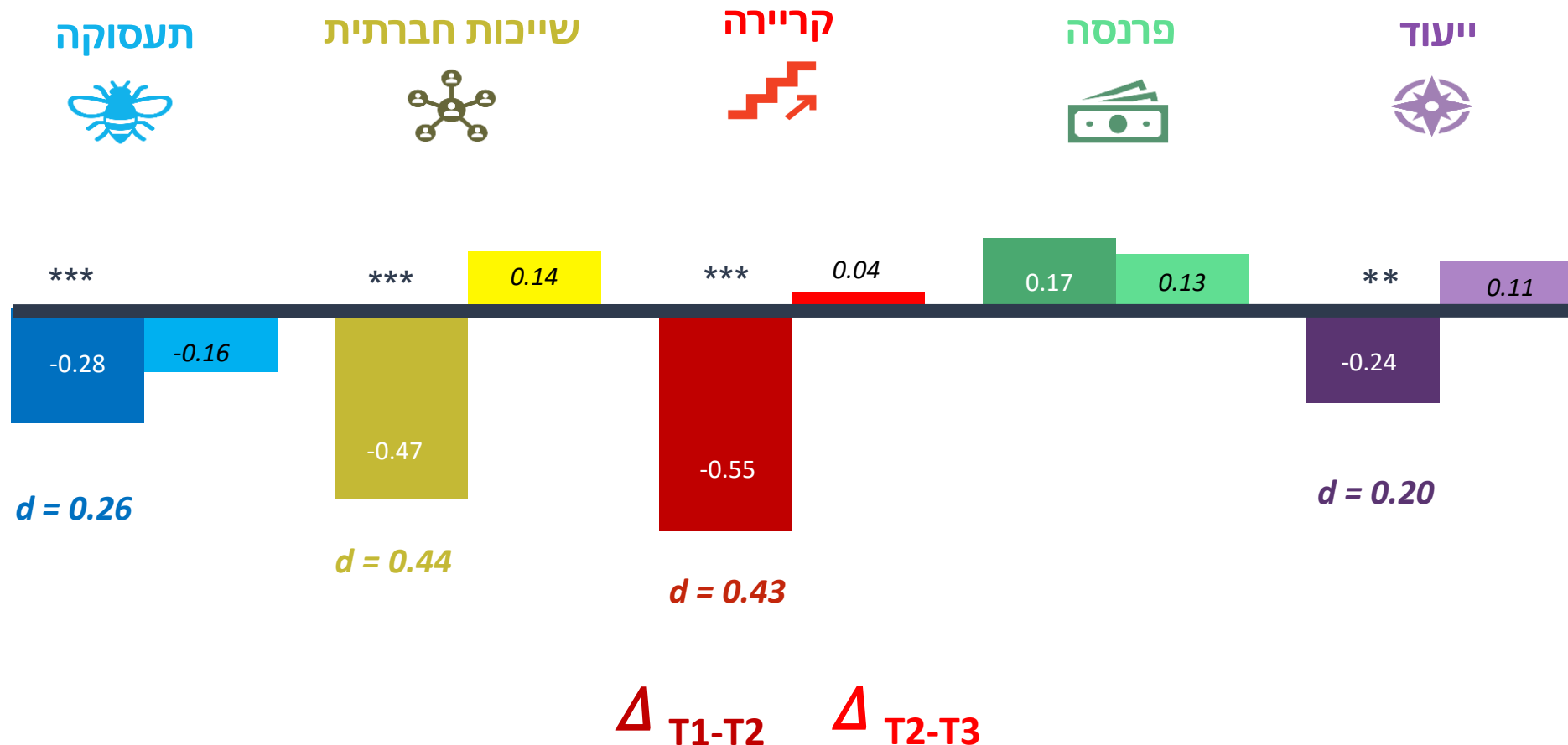

עם זאת, היציבות של החשיבות היחסית של 5 האוריינטציות לעבודה בתוך נבדק הייתה גבוהה:

- ✓ בין $T1$ ל- $T2$: חציון (מתאם דרגות של ספירמן) = .70 [טווח בין רבעוני = .90 - .41]
- ✓ בין $T2$ ל- $T3$: חציון (מתאם דרגות של ספירמן) = .87 [טווח בין רבעוני = .90 - .53]

תוצאות: שינויים באוריינטציות

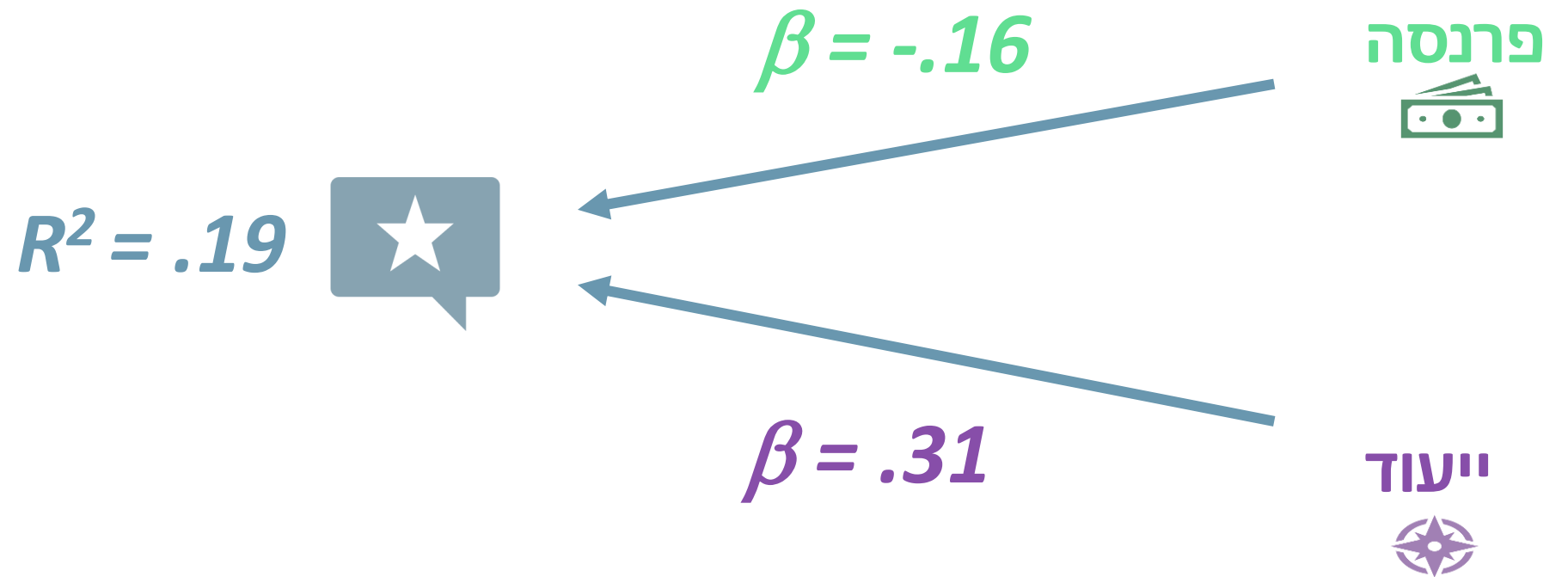
מבחני t מזווגים משקפים שישנה ירידה ב-4 מתוך 5 אוריינטציות העבודה במהלך המעבר מלימודים לעבודה (T1-T2) אך לא אחר כך (T2-T3)

** $p < .01$ *** $p < .001$

תוצאות: ניבוי שביעות רצון מעבודה

עלייה באוריינטציית **ייעוד** וירידה באוריינטציית **פרנסה** ניבאו שביעות רצון רבה יותר אבל רק במהלך שנת המעבר

** $p < .01$ *** $p < .001$

מסקנות

יציבות גבוהה יותר במשמעות העבודה **לאחר** המעבר מלימודים לעבודה בהשוואה משנת העבודה הראשונה לשנייה, יכולה להצביע על ביסוס וגיבוש האוריינטציות לאחר ההתבססות בעבודה

ייתכן שהפגישה של בוגרים עם המציאות של עולם העבודה גורמת לירידה משמעותית ב-4 מתוך 5 אוריינטציות העבודה **רק** במהלך המעבר מלימודים לעבודה. השינוי עשוי לנבוע משינוי מתפיסה אידאליסטית של עבודה לתפיסה יותר ריאליסטית

חוסר שינוי באוריינטציית פרנסה במהלך שנת המעבר עשויה לנבוע מהפנמת המציאות והצרכים הכלכליים שנובעים מהיציאה לעצמאות כלכלית

שינויים באוריינטציות העבודה ניבאו שביעות רצון רבה יותר מעבודה. בפרט, במהלך שנת המעבר, ירידה באוריינטציית פרנסה ועלייה באוריינטציית ייעוד הובילו לשביעות רצון גבוהה יותר

מגבלות והשלכות לייעוץ ולמחקר

המחקר בוחן רק שנתיים מסיום התואר וייתכן שישנם הבדלים ושינויים במשמעות העבודה שמתרחשים גם לאחר שלב קריטי זה.

הממצאים של המחקר מדגישים את ההיבטים ההתפתחותיים במשמעות העבודה והאופן שבו הם נוטים לשינויים במהלך המעבר מלימודים לעבודה ובכך מצביעים על חשיבות השלב בהתפתחות המקצועית של צעירים.

ממצאי המחקר מצביעים על החשיבות של סיוע לנועצים בגיבוש המשמעות של עבודתם במהלך המעבר מלימודים לעבודה.

מחקרי המשך יבחנו את ההשפעה של שינויים במשמעות העבודה לניבוי תוצאות עבודה שונות כמו שכר, קידום, או הצלחה תעסוקתית.

תודה על ההקשבה!

שאלות? הערות?

Tirza.Willner@mail.huji.ac.il

שאלון האוריינטציות לעבודה נגיש חינם למחקר
ומוטמע בין השאלונים ב"כיוונים לעתיד" (במדור **מה ללמוד?** ובמה לעבוד?)

תודה לקרן עזריאלי על התמיכה במחקר